

Ds. H.J. Begemann – H.C. Zondag 36

Ps. 96 : 1, 4

Ps. 96 : 8

Ps. 111 : 1, 5, 6

Gez. 1 : 5

Ps. 148: 1, 4, 5.

Lezen: Psalm 96

Tekst: H.C. Zondag 36

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

In het derde woord van zijn wet spreekt de HERE: "Gij zult de naam van de HERE, uw God niet ijdel gebruiken, want de HERE zal niet onschuldig houden wie zijn naam ijdel gebruikt".

Letterlijk staat er: Gij zult de naam van de HERE uw God niet opheffen tot het ijdele of onnutte.

Dus niet lichtvaardig, gedachteloos, onwaarachtig.

Geen zonde is groter en wekt Gods toom meer op dan dit.

Want het gaat over de naam des HEREN.

En in zijn naam openbaart de HERE zichzelf.

Die naam omvat alles wat van God te kennen is.

Het is zijn zelfopenbaring in zijn Woord en werk.

De HERE heeft zich een grote naam gemaakt. Vol van kracht, leven, majesteit, liefde, ontferming en verlossing.

Ja, nog sterker staat het in dit wetswoord: het is de naam van de HERE, *uw* God!

Die uitdrukking komen we vaker tegen in de wet.

Al in het opschrift zegt de HERE: Ik ben de HERE, *uw* God.

In het tweede gebod: Want Ik de HERE, *uw* God, ben een naijverig God.

En in het vierde gebod roemt de HERE de zevende dag: de sabbat van de HERE, *uw* God.

En in het vijfde gebod wordt gesproken van het land, dat de HERE, *uw* God u geven zal.

En zo gaat het nu dus ook hier in het derde gebod over de naam van de HERE *uw* God. Leest u daar niet overheen!

Met dat "uw God" verbindt de HERE zich aan u tot uw Bondgenoot, uw verbondsgod, die voor u stáát en u beschermt en opneemt.

D.w.z. zoals een bruidegom zijn naam schenkt aan zijn bruid en zoals de naam van een vader rechtens overgaat op zijn kinderen, zo heeft het God behaagd zijn liefelijke en grote naam te verbinden aan zijn volk, aan Israël, aan de kerk van de oude bedeling.

Israël mag de naam van zijn God aanroepen onder alle omstandigheden, in blijde en droeve dagen, in tijden van vrede en van oorlog.

Ook mag het bij die naam zweren om trouw en waarheid daardoor te bevestigen.

Die naam gaat als een trouwe geleide met Israël mee.

Daarom mag het zeggen: hetzij wij leven, hetzij wij sterven, wij zijn des HEREN.

En dat mag de kerk van vandaag ook zeggen!

Want zij die tot die kerk behoren, dragen die grote en liefelijke naam aan hun voorhoofd. Onuitwisbaar. Zij zijn in die naam gedoopt.

Die naam gaat met hen mee het leven door. Die naam is bij hen altijd en overal en in alles.

Dat is een ontzaggelijk groot voorrecht, een heerlijk privilege.

Maar dan mag de HERE van zijn kerk ook eisen, dat ze die naam heilig zal houden; dat ze hem niet alleen niet zal krenken en beledigen met vloeken en lasteren, maar dat ze die naam ook zal hooghouden, in waarheid belijden, aanroepen en in al haar woorden en werken prijzen.

Ik verkondig u: Het gebod van de naam van de Here, uw God.

En we zien:

1. De Vader eist eerbied voor zijn naam
2. De Zoon heeft eerbied voor die naam
3. De Heilige Geest werkt eerbied voor die naam

Broeders en zusters,

1. Van wie eist de Vader eerbied voor zijn naam? Alleen van zijn kerk of van alle mensen op de hele wereld?

Het antwoord kan niet twijfelachtig zijn: die eerbied eist de Vader van alle mensen, niemand uitgezonderd. En het is niet zo moeilijk in te zien waarom dit zo is.

De naam des HEREN is zijn openbaring in de ruimste zin van het woord. Die naam is verspreid op al zijn werken.

Uw God is niet de grote verborgene, die zich achter lucht en wolken schuil houdt en niets van zich laat weten.

Nee, Hij heeft zich geopenbaard en Hij openbaart zich van dag tot dag.

Hij maakt aan al wat mens is zijn naam bekend, opdat de mens die naam zal heiligen, roemen en prijzen.

Paulus zegt dan ook, dat wat van God niet gezien kan worden: zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, sedert de schepping van de wereld uit zijn werken met het verstand doorzien wordt, zodat zij geen verontschuldiging hebben. (Rom 1 : 20)

En nu is het waar, dat de mens, hoewel hij God kan kennen Hem niet als God heeft verheerlijkt en gedankt. Hij heeft op allerlei manier de naam van God ontheiligd en de waarheid in ongerechtigheid ten onder gehouden.

Maar dat neemt niet weg, dat de HERE, die zich zo duidelijk blijft openbaren van de schepping der wereld af, terecht kan blijven eisen dat al wat mens is, eerbied heeft voor zijn naam, zijn Schepper-eigenaar.

Maar al blijft dat staan en gaat dat voorop, met hoeveel meer kracht en klem vraagt de HERE dan toch ook de eerbiediging van zijn naam van zijn kerk, in de kring van het verbond!

Immers de kerk heeft zowel haar ontstaan als haar voortbestaan uitsluitend en alleen te danken aan de naam van de HERE haar God.

Het is de naam van de HERE die haar uit het diensthuis leidde.

Die naam bevrijdde haar van de slavernij en stelde haar in vrijheid.

Ja, de HERE heeft zijn naam, zijn Woord, zijn openbaring bijzonder aan zijn kerk toevertrouwd.

Om die naam op te heffen als een banier.

Uit te roepen naar alle windstreken en aan alle stranden.

In te dragen in het leven in al zijn verbanden.

Terwijl in die naam voor de kerk alle heil, alle zaligheid, het eeuwige leven gelegen is.

Ja, er ligt wel een heel nauwe band tussen de naam des HEREN en de kerk: de HERE, uw God.

Ja, de Vader eist eerbied voor zijn naam, wel in de allereerste plaats van zijn kerk.

Als de wereld al die naam ontheiligt is dat erg.

Maar als de kerk dat doet en de kerkmens, dan wordt het nog veel erger.

Zij heeft alles aan die naam te danken.

Geen zonde is groter en wekt Gods toom meer op dan dit.

Is het een wonder, dat Hij van zijn kerk eist, dat ze mijden en ontvluchten zal alle ontheiliging van zijn naam? Dat is: elk noemen, elk uitspreken van die naam zonder innerlijke grond, zonder hartelijke oprechtheid en dankbaarheid. Dat doet de vloeker, die zeker Gods naam tienmaal noemt tegen dat een gelovige dat éénmaal doet. Lichtvaardig, als een stopwoord vaak. En het is een wijd verbreide zonde die heel de samenleving heeft aangetast van hoog tot laag. Gevloekt moet er ook steeds meer worden op de televisie. En geen Nederlands toneelstuk of drama of serie of er moet stevig en voortdurend in gevloekt worden. Het moet gewoon gevonden worden. Zonder dat

vloeken is het niet echt. Maar dan kun je daar toch niet naar blijven kijken. Dat vloeken dan maar op de koop toe nemen omdat de serie zo spannend of zo geestig is?

We moeten ons daar steeds weer op bezinnen of dat kan. In de gezinnen dit met elkaar bespreken.

En hoe is dat in de onderlinge omgang met elkaar op school, jongens en meisjes? Wordt daar niet gevloekt? Bastaardvloeken, verbasteringen van de naam van de HERE of de Jezus-naam, ook in afkortingen.

Doe er niet aan mee. Zeg er wat van in je eigen omgeving. Tegen je medeleerlingen moet dat kunnen.

Ken eerbied voor de naam, zoals Vader die van ons eist.

Vergrijp je niet aan de heiligheid van die naam.

Dat gebeurt ook als men vals of onnodig zweert. Als men zich niet ontziet de naam des HEREN boven op zijn leugen te leggen om de leugen te staven. Wat een gruwelijke verbinding! Of als men zweert zonder dat dat nodig is, lichtvaardig.

Die zonde komt tot zijn meest verschrikkelijke vorm als men de naam van God lastert. Dat is als men zich niet ontziet lasterlijke dingen van God te zeggen. Hem een slechte naam bezorgen. Het is een schenden, een breken van het verbond. De bondeling lastert de naam, die op zijn voorhoofd staat, die als bron van alle heil en zegen hem is meegegeven; die met hem mee gaat door het leven, waaraan hij zich mag vastklemmen in alle nood en dood.

Nee, er is geen zonde die Gods toom meer opwekt.

En die toom wordt openbaar ook. Hierin, dat God de zondaar loslaat en hem overgeeft, zodat er een absolute verharding optreedt. Dan krijgt u de zonde, de lastering tegen de Heilige Geest, die de mens niet vergeven wordt, waarvan geen bekering is.

De gruwelijkste zonde en die ligt in het vlak van het derde gebod. Nee, denkt u maar niet dat u misschien wel eens in onbedachtzaamheid mogelijk deze zonde bedreven zou hebben.

Want het is geen onbedachtzame zonde en geen zonde in onwetendheid. Het is de gruwelijke zonde van willens en wetens tegen alles in in grote verharding Gods werk aanmerken als duivelswerk. Het werk van de Heilige Geest lasteren. En dat doe je niet ongemerkt en ongewild.

En we komen verder bij de zonde van de nalatigheid. Door zwijgen of toelaten je mee schuldig maken aan zulke zonde tegen het derde gebod. Uit vrees of valse schaamte. Die zonde van nalatigheid in het helpen weren bedreigt ons ook in onze omgang met de t.v. Ik attendeer daar nu alleen nog maar even op, daar straks heb ik het er al over gehad.

Dat vloeken dan maar voor lief nemen, op de koop toenemen, toelaten in onze huiskamers, onze gezinnen? Is dat niet de zonde van nalatigheid in het zoveel mogelijk weren van het vloeken?

Nalatigheid - in welke vorm ook - is grote zonde. Het wordt vaak licht opgevat, maar de belijdenis zegt: het maakt mee schuldig aan die zonde. En dat is gegrond in het Woord van God. De catechismus verwijst hier o.m. naar Lev. 5:1 "Wanneer iemand zondigt, in geval hij een overluid gesproken vervloeking hoort en getuige is - hetzij hij het zelf gehoord heeft of het te weten gekomen is - dan draagt hij, indien hij het niet aanbrengt, zijn ongerechtigheid".

Zonde tegen het derde gebod. Geen zonde is groter. We horen het doorklinken in de formulering van het gebod zelf: "Want de HERE zal niet onschuldig houden". "Niet onschuldig houden" ... daarin klinkt iets onheilspellends.

Niet onschuldig dat is: zeer schuldig. Nooit een onschuldige zaak.

God had er de doodstraf op gesteld. Leviticus 24.

Goliath de heidense lasteraar viel in zijn volle lengte ter aarde en stierf een smadelijke dood.

En in het leger van Sanherib, die gruwelijk spotte en lasterde, vielen er in één nacht 185.000.

Vader eist eerbied voor zijn naam.

Het is erg als u met die eis de hand licht.

Dat blijkt uit de zwaarte van de straf. Dan komt de verbondsvloek.

De uitroeiing uit de gemeenschap van zijn volk en; het einde aan de gemeenschap met Hem zelf. Het buiten geworpen worden in de buitenste duisternis, waar het geweest is en het tandengeknars.

In de oude kerk van de oude bedeling heeft God het telkens weer in de begrippen van die tijd laten zien en doen ervaren, hoezeer Hij het kwalijk nam, wanneer zijn naam in opspraak werd gebracht door zijn volk. Zozeer, dat de volken rondom verbaasd en ontzet hebben gestaan en zich afvroegen: Hoe zou dat toch komen?

Omdat zij het verbond van de HERE hun God verlaten hebben; omdat zij de naam niet hebben geheiligd (Jeremia 22:8 en 9).

Wee, wie zich aan 's Vaders rechtvaardige eis om zijn naam te eerbiedigen, vergrijpt.
Wee die man, die vrouw, die jongen, dat meisje ... dat verbondskind.

2. Wee - tenzij dat er geloof komt in Jezus Christus, in wie de HERE zijn naam op het heerlijkst heeft geopenbaard.

Want Hij, de Zoon heeft die naam volmaakt geëerbiedigd. En dat is zeer vertroostend. Dat willen we nu vervolgens zien.

Want, broeders en zusters, wat moeten wij nu zeggen, na de eis van de Vader gehoord te hebben?

Dat we schuldig staan, van de grootste tot de kleinste.

Wie van ons heeft die eerbied voor de naam van de HERE, die de Vader van ons eist.

Niemand. Daarom is het zo rijk vertroostend te weten, dat de Vader ons zijn Zoon gegeven heeft, ook voor de eerbiediging van zijn naam.

Hij heeft die eerbied wel betracht. In de plaats van, ten behoeve van, voor zijn kerk.

Christus heeft ons de naam geopenbaard.

Hij heeft de heerlijkheid van de naam voor ons ontsloten.

Die naam is in Hem open gegaan. In zijn persoon, in zijn woorden, in zijn daden. In zijn leven en in zijn sterven.

En wat een eerbied heeft Hij voor de naam gehad. Nooit heeft Hij de Vader een ongerijmde gedachte toegeschreven. Ook in zijn bangste uren niet. Ook niet toen Hij droeg de vloek voor onze ontheiliging.

In Gethsemane zegt Hij "Vader" en Hij vloekt niet maar Hij bidt.

Op Golgotha, terwijl hij ter helle nederdaalt, waarbij Hij het vloeken en lasteren van de duivelen moet ondergaan, roept Hij "Mijn God, mijn God" en Hij vloekt niet maar Hij bidt en Hij heiligt de naam van de HERE.

Ja, Hij heeft de naam van God alleen met ontzag en met eerbied gebruikt. Hij heeft die naam ook beleden. Die uitgedragen onder zijn volk. Het teruggeroepen tot de God der Schriften.

Die naam ook aangeroepen in waarheid. Hoe vaak heeft Hij gebeden en gedankt. In tegenwoordigheid van velen. Bij de wondere vermenigvuldiging van de vissen en de broden, bij het graf van Lazarus, aan de paasmaaltijd.

Ja, in al zijn woorden en werken heeft Hij God geprezen.

En aan het einde van zijn leven hier op aarde gekomen, kan Hij het zeggen: "Vader, Ik heb U verheerlijkt op aarde". In mijn vasten en in mijn eten en drinken. In mijn spreken en in mijn zwijgen. In mijn daden en in mijn woorden en in mijn gedachten.

En wat een eerbied heeft Hij voor de openbaring van de HERE in zijn Woord en in zijn schepping. Met dat Woord heeft Hij de duivel afgeslagen: Want er staat geschreven.

En in de schepping leest Hij Vaders gedachten. En Hij grijpt er naar, als Hij zijn kerk wil inleiden in de verborgenheden van het koninkrijk.

Ziet de Zoon in zijn eerbied voor de naam des HEREN. En het kwam zijn kerk ten goede. Hij stond daar in haar plaats, als haar Middelaar.

Opdat de God van het derde gebod niets op haar zou hebben aan te merken in de dag van het grote gericht.

Hoe rijk is het dan in Hem te geloven.

En hoort dan nu het genadevonnissen van uw God over u, ons in zijn Woord geopenbaard. Tot mensen van wie hun geweten hun elke dag aanklaagt over hun tekort aan eerbied voor die naam, doet Hij de prediking uitgaan: In mijn grote genade reken Ik u toe dat eerbiedigen van mijn naam door uw Borg en Zaligmaker, alsof u dat in eigen persoon gedaan had. Kom dan naar Mij toe met de belijdenis van uw ontheiliging van mijn naam en u zal barmhartigheid geschieden om Christus' wil.

Geloof het, als Ik u mijn naam zo heerlijk openbaar. Word niet moedeloos over het tekort in het heiligen van mijn naam. Maar hoor naar mijn Woord, dat van genade spreekt tot ieder, die in oprechtheid ook deze zonde tegen het derde gebod belijdt en rusten wil in de gerechtigheid van Christus.

Wat een rijke openbaring van de naam des HEREN in zijn schuldvergevende liefde door zijn Zoon, Jezus Christus.

3. De Heilige Geest werkt eerbied voor die naam.

Dat willen we tenslotte nog zien.

Die Geest is de Geest van Christus.

Van Christus, die als de Verheerlijkte het werk van de verlossing gaat uitwerken en effect geven in zijn kerk.

Door zijn Woord en Geest.

Door in haar te werken eerbied voor de naam des HEREN.

En dan ontwikkelt Hij grote kracht. Dan wordt het wonder gezien. Dan worden vloekers bidders. Dan worden lasteraars aanroepers van Gods naam. Dan worden nalatigen ijverig in het onderzoeken en lezen van de openbaring van God, zijn Woord.

Dan worden zwijgers sprekers.

Dan komt er wat de catechismus noemt het in waarheid belijden en aanroepen en prijzen van de naam van de HERE.

Het in waarheid belijden.

De kerk, tot het geloof gebracht in het Woord van God, gaat nu ook belijden wat zij gelooft.

En we zien de belijdenisgeschriften ontstaan, waarin de kerk haar geloof belijdt naar binnen en naar buiten.

Het zijn de officiële papieren waaraan men de kerk kan kennen en waarin zij vrijmoedig de naam van haar God belijdt tegenover allen die die naam ontheiligen.

Zij verklanken de eerbied van de kerk voor de naam van de HERE, gewerkt door de Geest van Christus.

Het mag u niet ontgaan, dat de Geest werkt het in waarheid belijden.

Want dit belijden wordt een vloek van de naam, als de kerk die belijdenis als een eerbiedwaardig historisch document niet handhaaft tegenover kettters en dwaalgeesten die haar schenden.

Dat in waarheid belijden wordt in de kerk ook nog op een andere manier openbaar. De kerk draagt die naam immers ook uit onder de heidenen die die naam nog niet kennen, alsook naar hen, die die naam wel kennen maar niet meer heiligen. Zending en evangelisatie.

En het is de Geest, die die eerbied werkt en die die actie gaande maakt door het Woord.

Waar de Geest werkt, wordt de eerbied voor de naam ook openbaar in het in waarheid aanroepen van de naam.

Dat is het aanroepen van de God der Schriften in tegenstelling met de god van eigen bedenkensel en makelij, dat is de afgod.

Het in waarheid aanroepen is ook het aanroepen in geloof, met kinderlijk vertrouwen in tegenstelling met het aanroepen, dat alleen maar een kans waagt en met God een proef neemt.

Of: het klakkeloos aanroepen, het sleurgedbed.

Dat in waarheid aanroepen nu is het werk van de Heilige Geest in de kerk. Uiting van eerbied en liefde voor die naam.

Waar de Geest werkt, daar wordt de eerbied voor die naam ook openbaar in het prijzen van die naam in al onze woorden en werken.

Dan gaan we zo leven dat iets van de heerlijkheid van die naam uit onze levensopenbaring uitstraalt. Dan gaan we - naar Gods beeld geschapen - de glorie van God op aarde vertonen.

Dan maken we de HERE in zijn heerlijkheid waarneembaar.

En dat niet alleen in blijde maar ook in droeve dagen. Dat is de eerbied voor die naam zoals de Geest die werkt in de kerk door het Woord.

En de Geest werkt dat door in het bijzonder het geloof te richten op de Christus. Op Hem, die eerbied had voor de naam des HEREN, volmaakt. Voor de kerk. Die ook de straf voor haar ontheiliging van die naam gedragen heeft.

Ziet, als Godslasteraar is Hij ter dood veroordeeld.

De hogepriester - de man spreekt in zijn ambt - de hogepriester roept het uit terwijl hij zijn kleren scheurt van smart en verontwaardiging: Deze heeft God gelasterd. Hij moet ter dood gebracht!

Toen is Christus op de plaats van de godslasteraars gesteld, ónze plaats. En op Golgotha wordt de doodstraf - de straf voor de vloekers en lasteraars - aan Hem voltrokken. Zie, de vloek van de vloekers is op Hem. Om zo hen van de vloek te verlossen!

En wat openbaart de Geest nu in het Woord van God? Dit: dat al het werk van Christus, dat eerbiedigen van de naam, ja, maar ook het dragen van de vloek der vloekers, uit genade gezet wordt op de rekening van allen die geloven.

Zo zegt de HERE in zijn Woord.

Wat een openbaring van zijn heerlijke naam. Wat een prikkel om die naam lief te hebben en te eerbiedigen.

En het is de naam van de HERE, uw God, die op uw voorhoofden geschreven staat, met u door het leven gaat om u te geleiden tot de dood.

Zeg nu maar wat u wilt.

Zijn er nu nog, die hun vreugde hebben in het negéren van die naam, ook in bastaardvloeken en krachttermen en ijdel gebruik?

Zijn er nog die zeggen: daarvan wil ik mij *niet* bekeren? Ook niet, nadat de HERE me nog weer onderwezen heeft?

Dan hore een ieder, wat de Geest in het Woord over de naam des HEREN tot de gemeenten zegt. Hij zegt: Het is een liefelijke naam, maar het is ook een heilige en geduchte naam. Een naam met goddelijke kracht geladen. Het is er mee als met de draad waardoor de elektrische stroom loopt.

Wie voorzichtig is, daarmee goed omgaat, loopt geen gevaar als hij met de draad in aanraking komt en die gebruikt. Maar wie onvoorzichtig en onnadenkend is, wordt door de stroom gedood.

Zie de naam des HEREN. Die naam met goddelijke kracht geladen!

Een naam die ten hemel verhoogt allen die die naam opheffen met vrees en eerbied.

Maar een kracht die ter helle neerstoot allen die die naam opheffen tot het ijdele en zich daarvan niet bekeren.

De Naam van de HERE.

Van die naam komt niemand los.

Want God heeft hem aan al wat mens is geopenbaard.

Of men wil of niet, men zal er kennis mee maken. Vroeger of later.

Welaan dan, geeft u dan de HERE, uw God, de eer van zijn naam. Boodschapt zijn heil van dag tot dag.

Looft Hem, prijst zijn naam.

Die naam, waarin al uw heil en zaligheid ligt.

Amen.